

De magie van de gaatjescamera

Bethany de Forest maakt met alle-daagse voorwerpen miniatuurwerelden, die ze met de pinhole-camera vastlegt. De foto's tonen wonderlijke landschappen om in rond te dwalen. De Amsterdamse kunstenares exposeert in galerie Ann's Art in Groningen.

ILLAND PIETERSMA

Waarom zou je met een archaïsche gaatjescamera fotograferen, als er ook digitale toestellen zijn met een wereld aan mogelijkheden? „Omdat een digitaal foto-toestel best een groot ding is, waar ook nog een lens voorop zit”, antwoordt Bethany de Forest.

En zo'n groot apparaat kan ze nou juist niet gebruiken voor haar foto's. Het begon met een kistje met spiegels aan de binnenkant, een van haar eindexamenwerken aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Dat spiegelkistje wilde ze vanbinnen fotograferen. „Tijdens mijn opleiding had ik geëxperimenteerd met zelfportretten in opstellingen met bijvoorbeeld een gouden lijst, omringd met gouden appels en krabben en zo. In die barokke stijl zocht ik naar de rafelrandjes van de schoonheid. Die foto's beschilderde ik naderhand. Later ging ik een heel andere kant op, met glas dat ik in reepjes sneed en stapelde. Zo kwam ik bij dat spiegelkistje terecht.”

Maar om binnen in dat kistje ter grootte van een schoenendoos te fotograferen, had ze een kleine camera nodig. „Een gewoon fototoestel kan ook niet zo dichtbij zijn onderwerp komen, zelfs niet met een macro-lens. Dat komt omdat een lens het binnenkomende licht bundelt en afbeeldt op een vast brandpunt. Een pinhole-camera heeft de eigenschap van een oneindige scherpte-diepte, ook van dichtbij. Daar valt het licht door een miniem gaatje naar binnen op de foto-film, verder door niets gehinderd of gestuurd.”

Ze begon met een gaatjescamera ter grootte van een lucifersdoosje, dat ze in het kistje kon plaatsen. Met slechts een enkel voorwerp en de spiegelende wanden ontstond een effect van een kathedraal. „Een pinholecamera heeft een groothoekcapaciteit van wel 165 graden. Vergelijk het met een 'fish eye'-lens. Samen met die spiegelwanden geeft dat een enorm ruimtelijk effect. Daarnaast gebruik ik tegenwoordig



Twee magische foto's van Bethany de Forest om in rond te dwalen.

‘Als mensen vragen of mijn foto's gefotoshopt zijn, dan vind ik dat een compliment’

diafilm, wat die fantastische kleuren geeft.”

Inmiddels maakt De Forest grotere kasten, waarin ze een soort maquettes bouwt van allerlei voorwerpen. De ene keer creëert ze met groente en fruit fantasielandschappen, een andere keer met doppen, dinky-toys en metalen platen met regelmatige gaatjes complete stadsgezichten. Een lucht van watten en folie en de juiste belichting maken deze diorama's af. „Mensen die mijn foto's voor het eerst zien denken bijvoorbeeld: „Goh, wat een leuk bos. Waar zou dat zijn?” Daarna vallen hen details op en vragen ze zich af, hoe ik ooit zo'n reuzenframboos in de voorgrond heb kunnen vastleggen. Dat is de magie van de pinhole-camera. Een foto is voor mij gelukt, als het die laagheid van kijken veroorzaakt.”

„Mensen vragen wel eens of mijn foto's gefotoshopt zijn. Dat vind ik een compliment. Blijkbaar heb ik iets gecreëerd, dat mensen niet voor werkelijk houden, en alleen met een computer gemaakt zou kunnen worden. Natuurlijk zijn deze landschappen niet echt. Ik reis veel. De ervaringen die ik opdoe verwerk ik in die opstellingen. Door deze foto's met dat ruimtelijk effect krijgen de kijkers de mogelijkheid om die surreële landschappen ook te ervaren, en er als het ware doorheen te lopen.”

Natuurlijk kijkt ze ook naar de mogelijkheden van digitale camera's, die steeds beter worden. „Maar als ik daarmee een foto van mijn maquettes maak, wordt het een soort kijkkast. Dat wil ik niet. Doordat het licht bij een pinhole-camera door zo'n klein gaatje moet, is de belichtingstijd vaak minutenlang tot wel een half uur. Daardoor krijg je altijd wat verstrooiing van het licht. De scherpte/diepte mag dan groot zijn, het beeld is vaak net niet scherp. En aan de randen is het vaak wat donkerder, omdat het licht daar naartoe net iets langer onderweg is. Die rafeleffecten dragen bij aan de vreemdende en surreële sfeer in mijn foto's. Ook dat is het magische van de pinhole.”

Bethany de Forest exposeert met beeldhouwster Fiona Zondervan t/m 21/11 in galerie Ann's Art, in Vos Interieur, Laan Corpus den Hoorn 100, Groningen. Op 7 november toont De Forest animatiefilms en geeft Zondervan een masterclass met klei.